

Şair Keçecizade İzzet Molla

İzzet Molla, Kazasker Konyalı Mehmed Salih Efendi'nin olup 1875 yılında İstanbul'da doğmuştur. Gençliğinde iyi bir medrese tahsili görerek yetişmiştir.

Bu suretle hoca sınıfına dahil olan İzzet Molla, günün birinde içkiye alışmış ve bu kötü itiyadı yüzünden ilmiye mesleğinden çıkarılmıştır. İzzet Molla, bundan sonra müthiş bir sefaletin pençesine düşmüş ve hayattan ümidini keserek intihara karar vermiştir. Kararı kat'i idi; kendini Göksu deresine atarak canına koyacaktı. Bu maksatla birgün kendisine cesaret vermesi için yanına bir binlik rakı şişesi alarak kayığa bindi. Vanıköyü'ne geldiğinde bir yalının penceresinin altında geçiyordu. Bu yalının sahibi o sırada penceresinin önünde oturmuş eski bir şîir divanını okumakta mesguldü. Divandaki bazı şîirler pek karışık olduğundan bir şey anlamayan bu zat, «Ah ulâmadan bir zat olsa da benim müşkülümü hallediverse!» diye kendi kendine söylenirken aşağıdan kayık içinde genç bir mollanın geçtiğini görünce sevindi. Derhal usaklarını gönderip hocayı yalısına çağırttı. Bu, ölmek kararıyla yola düşen İzzet Molla'dan başkası değildi! Molla, şîir meraklısı yah sahibinin müşkülünü halletti. Adam fevkalâde memnun olduğu gibi genç molladan fazlasıyla hazzetti. Yedirdi içirdi, elinden gelen ikramı yaptı. Bu suretle bir tesadüf, İzzet Mollanın pis pisine ölmesine mâni oldu!

İzzet Molla'yı ölümden kurtaran bu zat, devrin büyük nüfuz sahibi şahsiyetlerinden meşhur Hâlet Efendi'nin dostu idi. İzzet, onun sayesinde Hâlet'le tanıştı; Hâlet vasıtasıyla, devrin padişahı 2. Mahmud'un meclisine girmek imkânını bile buldu! Bundan sonra yıldızı parlayan İzzet Molla, 1820 senesinde Galata Kadıhına tâyin edildi.

Hâlet Efendi, 1822 yılında Konya'ya sürüldükten ve bir müddet sonra idam edildikten sonra bütün yakınları gözden düşmüş, şuraya buraya nefyedilmişti. Fakat 2. Mahmud, bir suçu bulunmadığına kaanî bulunduğu İzzet Molla'ya ilişmemişti. Halbuki Molla, vehlîmet saydığı Hâlet'in feclî âkibetinden son derece üzgündü. Şurada burada onu müdafaa ediyor; Hâlet'in bu feclî durumunu hazırhyanlara atıp tutuyordu. O sıralarda şu dokunaklı beyti yazmıştı:

Hâlet'in canını Hak, mâlini aldı mırlı

Kaldı düşmanlarına hâyeleriyle kırıl!

Not: Hâye, ve kır, farsça erkek tenasül uzuvlarıdır!)

Hâlet Efendi'nin idbarına sebep olanların başında Sadriazam Abdullah Paşa bulunmakta idi. Biraz evvel yazdığımız müstehcen beyit, daha ziyade bu zat için söylemişti. Bülbülün çektiği dili belâsı dedikleri gibi, İzzet Molla'nın ölçsüz sözleri de felâketine sebep oldu. Molla'ya fevkalâde kızan Sultan Mahmud, bu patavatsız şairin Keşan'a sürülmesini irade etti. Bunun üzerine İzzet Molla, 27 Şubat 1823'de palas pandıras Keşan'ı boyladı! Patavatsızlığı yüzünden Molla'yı sevenler, sevenlerden daha çoktu; bunlardan biri meşhur şairlerden İsmet Bey zade Arif Hükmet Bey'di. Onun uğradığı hadireden memnun olan bu zat, şu tevriyelî tarihî söylemişti:

İzzet'te bile kalmadı eski Hâlet.

Molla, bir sene sonra affedilerek 16 Şubat 1824'de İstanbul'a geldi ve eski itibarına kavuştu. Kendisine kadılık payesi ve Haremeyn müfettişliği vazifesi verildi. 1828 senesinde Rusya ile savaş halinde bulunuyorduk. Molla, harb aleyhinde ve barış lehinde yazdığı bir lâyhayı padişaha sunmuştu. Sultan Mahmud, halkı isyana teşvik eder mahiyette gördüğü bu lâyha yüzünden o derece öfkelenmişti ki, İzzet Molla'nın idamını emretti! Fakat Şeyhülislâm Yâsîncî zade Abdülvehhab Efendi ile daha birkaç kişi araya girerek padişah-tan şairin affını ıstırham ettiler. Bunun üzerine idam cezası yerine Molla'nın Sivas'a sürülmesine karar verildi. İzzet Molla Sivas'ta bir sene daha yaşadı ve 1829 yılında orada vefat etti. Kendisinin Sultan Mahmud tarafından verilmiş gizli bir emirle boğdurulduğu da rivayet edilir. Cenazesi Sivas'a gömüldü, fakat kemikleri sonradan İstanbul'a getirilerek Avratpazarı'ndaki aile mezarlığına gömülmüştür.

İzzet Molla, çok uzun boylu, iri yapılı bir zat imiş. Kendi hakkında şu beyti söylenmiştir:

Uzun boylu, kösece, cesim ü. vücud

Cihanda adili adim ü. vücud

İzzet Molla, divan edebiyatımızın son üstadlarından. Kendisi mevlevî tarikatine mensuptu. Nüktel bol olan bir zattı. Meşhur sadriazamlardan Keçecizade Fuad Paşa, İzzet Molla'nın oğludur.

Başlıca eserleri: Mihnet - Keşan, Hazan-ı Asâr, Bahar-i Efkâr, Gülşeni Aşk. Mihnet - Keşan, Almanca tercüme edilmiştir. Bu eseri, Mihnet-i Keşan diye yazanlar da vardır. Şair bu eserini Keşan'da yazmıştır. İzzet Molla'nın birçok beyit ve mısraları atasözü olarak kullanılmaktadır. Kendisinin bazı fıkraları hâlâ dillerde dolaymaktadır.

